

Tweegesprek tussen Gert van de Weerd en Henk Schouten

De Profeet Micha

Teksten op: www.bijbelverklaring.com en Family7
Bijbelvertaling uit: Weerd, De Profeet Micha

Aflevering 2: De Grondtekst

Allegorie, een Vrijbrief tot Ontsporing

De meeste verklaarders beschouwen de profetieën van Micha voor het grootste deel of geheel vervuld. Daar waar dit onmiskenbaar niet het geval is zien zij die profetie uitzien op het wel en wee van de kerk van Jezus Christus. Is er enige aanwijzing in de tekst van Micha die dat bevestigt? Neen, je moet het er echt inleggen en dat gebeurt met een ingewikkelde verklaringwijze: De allegorische Exegese. Dat is een ‘uitvinding’ van de Joodse filosoof Philo van Alexandrië die in dezelfde tijd als Jezus leefde. Hij wilde de heidense, Griekse filosofie en de Joodse godsdienst samensmelten, maar de Joden moesten niets van hem hebben. Echter, sommige christelijke leiders namen zijn denkbeelden wel over.

De Bijbel Verboden

De Griekse filosoof Heraclitus definieert allegorie als: *het ene zeggen maar het andere bedoelen* – een onthullende uitspraak. Die wijze van verklaren leert dat achter de normale woordbetekenis een geheime betekenis legt – Sacra Paralella genoemd. De kerk nam dat na ± 200 na Christus helaas stapsgewijs over. Die denkwijze hield in dat alleen een door de kerk aangestelde elite de Bijbel nog mocht uitleggen. Om die reden verbood de kerk van Rome in het verleden haar leden zelfs om een Bijbel in de eigen taal in bezit te hebben! Slechts de Latijnse Bijbel was toegestaan en die kon alleen maar gelezen worden middels door Rome aangestelde geestelijken die deze taal machtig waren.

Als het Dogma de Schrift Regeert

Een duidelijk voorbeeld van allegorie vinden we in de kanttekeningen van de Statenvertaling. In Micha 2, 4, 5 en 7 betrekken de kanttekenaren de teksten op de komende Messias, maar ook op het wel en wee van de kerk van Christus. Met het eerste stemt ik in. De tweede conclusie is echter **niet** gebaseerd op wat de tekst zegt, **het staat er namelijk niet**, maar het is een allegorische interpretatie daarvan.

De Statenvertalers onthullen dus een verborgen betekenis die **volgens hen** in de tekst verborgen ligt. Daarmee vervalt dan de mogelijkheid de woorden van de profeet naar de letter te verstaan. Kortom: Alleen een theoloog die in deze vorm van uitlegkunde is geschoold, kan de betekenis nog ontrafelen. Maar... als gangbare begrippen, die een logische en voor de hand liggende betekenis hebben, plotseling iets geheel anders kunnen betekenen, dan is een Bijbeltekst van **bijna elke verklaring te voorzien die een exegeet voorstaat**. Dan spreekt de Bijbel niet meer, maar de verklaarder en regeert het dogma over de Heilige Schrift.

Er bestaan ook milde vormen van allegorie, waarin het handelen van God met Israël als voorbeeld dient voor de geschiedenis van de kerk – we noemen dat ook wel ‘de vingerafdruk van Gods wezen’. De Talmoed bijvoorbeeld laat de weg naar allegorie open, **mits die altijd wordt voorafgegaan door de letterlijke betekenis** als belangrijkste verklaring en bij die mening sluit ik mij aan.

Het Ontstaan van Antisemitisme

Gedurende de Joodse oorlogen (66-70 en 132-136) hielde de christenen zich afzijdig. Daarom werden ze door de opstandige Joden als verraders gezien. De allegorische denkwijze (die de zegeningen van de Joden afnam) deed de vijandschap nog sterker toenemen. Zo ontstond in de derde en vierde eeuw na Christus een dusdanige kloof tussen Joden en Christenen dat een dialoog nog maar nauwelijks mogelijk bleek.

Het christendom, dat oorspronkelijk als een variant van het Jodendom werd beschouwd, verwijderde zich zo van z'n wortels en stelde zich in toenemende mate vijandig op ten opzichte van het Jodendom. Dit escaleerde tenslotte in antisemitisme en daaruit ontstond een lange trieste reeks van Jodenvervolgingen. Binnen de christelijke kerk heeft de allegorische denkwijze eveneens verwoestende effecten gehad. Want het opende de deur voor allerlei afwijkende denkwijzen, waardoor vele sekten ontstonden die miljoenen tot dwaling leidden tot op de huidige dag. En zij allen rechtvaardigen hun afwijkende (allegorische) denkwijze en exegese uit dezelfde Bijbel.

Dogmatische Belemmeringen

Elke Bijbelverklaring staat, in de allegorische denkwijze, sterk onder invloed van een aantal dogma's en tradities waardoor vele deuren in de mogelijke exegese gesloten worden. Zo **kan** het, volgens velen, niet mogelijk zijn dat Jezus Christus terugkomt om koning over een hersteld Israël te worden. Eveneens wordt de mogelijkheid van een toekomstig aards Godsrijk of Duizendjarig Rijk resoluut van de hand gewezen. Echter, nemen we de Hebreeuwse grondtekst serieus, dan is dat **het centrale thema**, waarover de profeet Micha schrijft.

Het zal een verklaarder dus dikwijls overkomen dat, wat hij ogenschijnlijk in de Hebreeuwse grondtekst leest, gewoon **niet mogelijk kan zijn** binnen het raam van zijn aangehangen dogmatiek. Vervolgens trekt hij aan de **noodrem** door te concluderen dat er sprake is van een foutieve interpretatie van de Hebreeuwse grondtekst.

Uit voorgaande stelling ontstaat vanzelf de noodzaak (?), om de vertaling uit het Hebreeuws zo aan te passen dat de uitleg **wel** binnen de grenzen van de eigen dogmatiek valt. De conditionering van kerkelijke tradities en oude dogma's is zo sterk dat het resultaat, dus die vertaling én exegese, als Schriftgetrouw gepresenteerd worden. Voorgaande, **op zich zuivere overtuiging**, heeft regelmatig tot vertalingen geleid die onaanvaardbaar afwijken van de Hebreeuwse grondtekst.

Tekstcorruptie

Nu is een stuk grondtekst natuurlijk niet eindeloos oprekbaar. In bepaalde gevallen blijkt dan ook dat zelfs een aangepaste vertaling niet tot het **gewenste resultaat** leidt, omdat de kloof tussen vertaling en grondtekst dan te groot wordt. In die gevallen vindt men de oplossing, door van **een vermoeden van tekstcorruptie** te spreken. Daarmee bedoelt men dat een bepaald tekstdeel in de loop der geschiedenis ingeslopen moet zijn, dan wel veranderd en dus niet in het boek Micha thuishoort. Op die manier wordt op legale wijze (? – zo vinden zij) alsnog een excuus gecreëerd, waardoor men het gewraakte tekstdeel kan negeren of veranderen en aldus wordt **toch** het gewenste resultaat bereikt.

Het zal duidelijk zijn dat dit een riskante methode van vertalen is die een versluiwend effect heeft op de mogelijke verklaring. Het is veelzeggend dat juist studieboeken die geschreven zijn door verklaarders die de kerk in de plaats van Israël zetten, vaak van **de noodrem tekstcorruptie** gebruik maken.

Na voorgaande overwegingen kan terecht de vraag gesteld worden: in hoeverre is profetie eigenlijk nog betrouwbaar? Volgens I Petrus 1:19-21 is profetie echter het onversneden woord van God. Het woord van de apostel Petrus zet de maat. Wel **mogen** en **moeten we kritisch zijn** op de vertaling.

De betrouwbaarheid van de grondtekst neemt toe

Overigens is er heden meer zekerheid over de betrouwbaarheid van de Bijbel en vooral van het Oude Testament. Deze blijkt sterk toegenomen dankzij nieuwe vondsten van oude boekrollen en kleitabletten in de laatste decennia. Zo werden van het boek Micha belangrijke fragmenten gevonden in Qumrān (Palestijnse Westoever) en een compleet boek in Wādi Murabba'at (Zuid Israël). Die stammen uit de 1e tot de 3e eeuw **voor** Christus – een enorme verbetering ten opzichte van andere oude teksten. Juist die vondsten hebben duidelijkheid gegeven welke grondtekst de beste is, want ze komen grotendeels overeen met de Leningrad Codex (een Joodse tekst) die uit de elfde eeuw na Christus stamt en geheel het Oude Testament bevat. Die grondtekst is dan ook onze leidraad.

Conclusie: Geen Vage Bewoordingen

De auteur is van mening dat Micha zich niet bedient van vage bewoordingen, maar over concrete zaken spreekt. Bijbelvertalingen zijn producten van feilbare mensen en missen het gezag Gods dat de grondtekst wel heeft. Indien er dus gereede twijfel is over de kwaliteit van de vertaling, dan is het zaak er andere naast te leggen en de Hebreeuwse grondtekst te raadplegen. Dat is nu precies wat in deze verklaring gebeurt.

De Grondtekst

Dat is een verzamelnaam voor oude teksten uit allerlei bronnen. Dat is geen statisch gebeuren. Dankzij nieuwe archeologische vondsten en de voortgaande stand van de wetenschap, wordt nog steeds toegevoegd aan wat we weten. De grondtekst van 100 jaar geleden is dus niet dezelfde als die nu beschikbaar is. Dat wil niet zeggen dat er grote verschillen zijn opgetreden die tot verwarring of tegenstrijdigheden betreffende de grote heilsfeiten leiden. **Die staan alle nog fier overeind.** De veranderingen blijken **verbeteringen** te zijn

die de leesbaarheid van de profetenboeken doet toenemen. De kleine profeten, waarvan vertalingen altijd al onderlinge verschillen te zien gaven, ondergaan vrij veel invloed van de verbeterde grondtekst. Diverse, eens nauwelijks leesbare teksten, blijken nu in toenemende mate samenhang en logica te vertonen. Dat leidt gelukkig tot meer duidelijkheid over wat de profeet te zeggen heeft.

Het wonderlijke fenomeen doet zich dus voor dat, naarmate het verleden verder achter ons ligt, de kennis daarover toeneemt. Maar dat dient voor Bijbelvaste verklaarders geen verrassende mededeling te zijn, want Daniël 12:4 (HSV) heeft dat reeds lang geleden voorzeggd:

Maar u, Daniël, houd deze woorden geheim en verzegel dit boek tot de tijd van het einde. Velen zullen het onderzoeken en de kennis zal toenemen.

De NIVIHEOT-Interlineair-Vertaling

De auteur maakt gebruik van de NIVIHEOT, de New International Version Interlinear Hebrew-English Old Testament als basistekst. Het betreft een uitgave van Regency Reference Library, Zondervan Publishing House, Grand Rapids, Michigan, USA. Dat is een interlineair-vertaling van de Leningrad Codex die heden als de meest betrouwbare Hebreeuwse grondtekst geldt.

Een Profetie wordt Vervuld

Er is tegenwoordig grote belangstelling voor eschatologie (leer over de Eindtijd) en daarmee ook voor de profetieën die op de Eindtijd betrekking lijken te hebben. De Openbaring van Johannes, eens een bijna vergeten Bijbelboek, wordt nu gretig gelezen en het aantal verklaringen dat de afgelopen dertig jaar werd uitgegeven, is waarschijnlijk groter dan in de gehele periode daarvoor, gerekend vanaf het ontstaan van het boek. In wat mindere mate geldt hetzelfde voor het boek Zacharia en voor Daniël en speciaal het tweede en profetisch gedeelte (Daniël 7-12) dat sterke overeenkomsten vertoont met De Openbaring aan Johannes.

De Kennis Neemt Toe

Behalve de belangstelling voor Bijbelse profetie, blijkt (zoals reeds gezegd) ook de kennis daarvan toe te nemen. Dit geldt vooral profetische boeken die de Eindtijd als thema hebben. Dit hoeft echter geen verbazing te wekken, want dit verschijnsel werd lang geleden voorzeggd. Nog eens: Daniël 12:4 (NBG):

Maar gij, Daniël, houd de woorden verborgen, en verzegel het boek tot de eindtijd: Velen zullen (dan) onderzoek doen en de kennis zal vermeederen. En in Daniël 12:8, 9 en 10

Ik nu hoorde het wel, maar begreep het niet en zeide: Mijn heer, waarop zullen deze dingen uitlopen?

Doch hij zeide: Ga heen, Daniël, want deze dingen blijven verborgen en verzegeld tot de eindtijd.

Velen zullen zich laten reinigen en zuiveren en louteren, maar de goddelozen zullen goddeloos handelen; en geen der goddelozen zal het verstaan, maar de verstandigen zullen het verstaan.

Voorgaande teksten maken duidelijk dat inzicht in *Eindtijdprofetie* pas zal optreden als de *Eindtijd* nabij is. Maar ook dan zullen slechts *de verstandigen het verstaan*. Dat zijn zij die *wijsheid* bezitten, maar dan wel in Bijbelse zin. En de sleutel tot die wijsheid levert de Heilige Geest die aan de gelovige inzicht kan verschaffen en dit ook doet **als de tijd rijp is**. Over die wijsheid spreekt Openbaring 13:18 (NBG):

Hier is de wijsheid: wie het verstand heeft, berekene het getal van het beest; want het is een getal van een mens, en zijn getal is zeshonderd zes en zestig. En Openbaring 17:9 (NBG):

Hier is het verstand dat wijsheid heeft. De zeven hoofden zijn zeven bergen op welke de vrouw zit.

Er is eindeloos gespeculeerd over de betekenis van deze verzen, vooral over Openbaring 13:18. Nemen we de Bijbel echter serieus, dan is dat alles vergeefs totdat de Heilige Geest *wijsheid* geeft deze profetieën te verstaan. Maar ook dan nog blijkt dat inzicht voorbehouden te zijn aan een selecte groep: namelijk *de verstandigen* (Daniël 12:10). Dat zijn zij die geloven én de profetie bestuderen én van God een helder verstand gekregen hebben om dat te kunnen doen, want zij worden daartoe door God geroepen! Die bijzondere status van de gelovige om Bijbelse profetieën te verstaan vinden we bevestigd in de volgende teksten: Openbaring 1:3 (NBG):

Zalig hij, die voorleest, en zij die horen de woorden der profetie, En Openbaring 22:6 (NBG):

de Here, de God van de geesten der profeten, heeft zijn engel gezonden om zijn knechten te tonen hetgeen weldra geschieden moet. (Beter is: wat noodzakelijkerwijs met spoed moet gebeuren.)

Vergelijkbare uitdrukkingen vinden we in Mattheüs 24:15 en Marcus 13:14, waar geschreven staat:

die het leest (de wijze dus), geve er acht op.

Maar ook in Openbaring 2 en 3, waar elk van de zeven brieven aan de gemeenten in Azië aldus eindigt:

Wie een oor heeft, die hore wat de (Heilige) Geest tot de gemeenten zegt.

Dat *oor* heeft alleen de wijze (dat is de gelovige) die op luisteren ingesteld is **én** van God het verstand heeft ontvangen om de Bijbel te onderzoeken, want alleen tot haar of hem spreekt de Heilige Geest in dit kader. Die verlichting uit de Heilige geest blijkt ook uit 1 Thessalonicenzen 5:4 (NBG):

Maar gij broeders, zijt niet in de duisternis, zodat die dag u als een dief overvallen zou: want gij zijt allen kinderen des lichts en kinderen des dags.

Het Oude Testament kent vergelijkbare uitdrukkingen. Zo vinden we in Zacharia 9:1 (grondtekst):

Bestemd voor hen, die het oog houden op de HERE en op alle stammen van Israël.

Maar ook in Micha 6:9 (grondtekst), waar staat: *dan is het wijsheid als men uw Naam (daarin) ziet.*

In al de citeerde teksten gaat het om een bepaalde categorie mensen die op Gods tijd inzicht en *wijsheid* verwerven om de profetieën aangaande de Eindtijd te verstaan. Dit proces loopt parallel aan de toename van het kwaad in de wereld. Nog een kenmerk, waaraan kan worden afgemeten of de Eindtijd aanstaande is, maar tevens aan een toenemende staat van heiligheid die de ware gelovige in die periode zal kenmerken.

Nog eens: Daniël 12:10 (NBG):

Velen zullen zich laten reinigen en zuiveren en louteren, maar de goddelozen zullen goddeloos handelen; en geen der goddelozen zal het verstaan, maar de verstandigen zullen het verstaan.

De ware gelovige wordt dus heiliger in de Eindtijd en daarmee meer afkerig van het kwaad. Parallel daaraan neemt de intentie van het kwaad toe. Daarover spreekt ook Openbaring 22:11 (NBG):

Wie onrecht doet, hij doe nog meer onrecht; wie vuil is, hij worde nog vuiler; wie rechtvaardig is, hij bewijze nog meer rechtvaardigheid; wie heilig is, hij worde nog meer geheiligd.

Welnu dit proces, waarin wijsheid dus inzicht wordt verkregen, maar ook goed en kwaad scherper tegen elkaar gaan afsteken, is heden in werking!

Bijbelse Wetenschap

Het is zonneklaar dat veel schriftgelovige christenen een diep wantrouwen tegen de wetenschap hebben ontwikkeld omdat die wetenschap immers God ontkent. Dit heeft z'n wortels in een lange historie, waarin geleerden hun kennis en inspanning **graag** inzette om aan te tonen dat de Bijbel onbetrouwbaar is. Die wetenschap had (helaas) vaak gelijk, want de kerk (niet de Bijbel) hing in het verleden nogal eens standpunten aan die strijdig waren met het onloochenbaar bewijs uit die wetenschap. Schriftgelovige christenen concentreren zich om die reden gewoonlijk uitsluitend op Bijbelonderzoek van geleerden die bij hun kerkelijke stroming behoren en negeren gewoonlijk andere bronnen van kennis. Dit laatste is heel jammer, want ook uit die bron komt belangrijke informatie die ons helpt de Bijbel beter te begrijpen, zoals ook uit mijn boeken blijkt. Zo kan God met een kromme stok toch een rechte slag slaan, want ongelovige geleerden van het Oudhebreuws worden niet gehinderd door dogma's en tradities, maar concentreren zich zonder die ballast op de Hebreeuwse grondtekst. Dat was voor mij dan ook heel waardevol om de tekst woordvoorwoord te kunnen ontcijferen. Zo werkten zij ongewild mee aan mijn studie en Bijbeluitleg die algemeen als zeer Schriftgelovig wordt gezien.

Toenemend Bewijs

Zo is er heden toenemend bewijs voorhanden dat de boeken van Mozes inderdaad geschreven zijn in de tijd, waarover ze handelen en wordt zelfs niet meer uitgesloten dat ze voor een belangrijk deel van de hand van Mozes zelf kunnen zijn. Ook is gebleken dat de beschrijving van de Egyptische plagen, maar ook die van de uittocht van de twaalf stammen uit Egypte, niet zo maar als een verzameling mythen en sagen beschouwd kunnen worden. Er zijn heden sterke aanwijzingen dat wellicht sprake is van een heel precieze beschrijving van historische gebeurtenissen. Dat wil niet zeggen dat men de tien plagen als wonderen van God is gaan zien, daar heeft de wetenschap een natuurlijke oorzaak voor gevonden.

Een ander voorbeeld is het boek Daniël, waarvan het ontstaan door de seculiere wetenschap in de periode 200-160 v. Chr. werd gesteld. Dit, in tegenstelling tot de datering, die de profeet zelf geeft. Heden bestaan sterke aanwijzingen dat Daniël minstens 100 jaar ouder is en wellicht inderdaad ontstaan is in de periode, die het boek zelf aangeeft. Voorgaande constatering is van groot belang. Want volgen we de eerste datering, dan blijken de diverse toekomstvoorspellingen van Daniël, die op de korte termijn uitzien, geschreven te zijn nadat ze reeds hadden plaatsgevonden. Een vorm van vervalsing die in het licht van de Bijbelse boodschap ronduit onaanvaardbaar zou zijn. In het tweede geval is sprake van **echte toekomstprofetie!**

Betere Vertalingen

Nu is er natuurlijk ook onverdachte Bijbelse wetenschap. We duiden dan speciaal op toenemende kennis van het Oudhebreuws, maar ook op de vele oude boekrollen die onder andere rond de Dode Zee gevonden zijn. De onderzoeksresultaten daarvan hebben nieuwe inzichten en gegevens betreffende de grondtekst opgeleverd. Als gevolg daarvan beschikken we heden over betere vertalingen dan bijvoorbeeld die van het NBG, HSV en NBV (Helaas geldt deze stelling vooral voor het Engelstalig gebied.) In die nieuwere vertalingen blijken vooral de profetische boeken veel beter leesbaar te zijn geworden.

Belangrijke Vertrekpunten

Bij de bestudering van dit Bijbelboek is het nodig, om nog een aantal vooronderstellingen te maken als vertrekpunt, waardoor het boek Micha leesbaar en begrijpelijk wordt.

1. **Wat wij lezen** (dus uw eigen Bijbel) **is gewoonlijk een vertaling** die uit diverse grondteksten is samengesteld. Elke vertaling is echter ook gedeeltelijk een exegese, want de visie van de vertaler zal altijd invloed uitoefenen op zijn werk. Het kritisch lezen van een vertaling is dus niet alleen nuttig, maar zelfs noodzakelijk.
2. **De grondtekst heeft het grootste gezag**
Vaak is sprake van verschillen tussen de Bijbelvertalingen van Micha die in omloop zijn. Soms zijn die verschillen zelfs (ongeloofwaardig) groot. Het is daarom dat in deze verklaring direct de NIVIHEOT-grondtekst geraadpleegd wordt.
3. **Het Oudhebreuws is een moeilijke taal**
Er is maar een beperkte groep taalspecialisten die met gezag kunnen spreken. Pas als een aantal van die specialisten de krachten bundelt, zoals bij de totstandkoming van de NIVIHEOT-grondtekst is gebeurd, heeft dit gezag het vereiste niveau bereikt.
4. Voor **de het lezen van de grondtekst** is dus geen kennis (meer) nodig van de klassieke talen. Er zijn meer dan voldoende studieboeken, interlineaire vertalingen en internetsites beschikbaar die alle mogelijke betekenissen van de grondtekst toelichten. Wel zijn deze gewoonlijk Engelstalig.

Als leidraad geldt 1 Thessalonicenzen 5:19, 20 en 21

Dooft de Geest niet uit, veracht de profetieën niet; maar toetst alles en behoudt het goede.

*Dit is een uittreksel. Voor een veel uitgebreider bespreking verwijzen we naar: De Profeet Micha, door G.A. van de Weerd.
Copyright: Gert A. van de Weerd; PMI Boeken BV*